

Priloge Matice Hrvatske! Članarina za Slovence znaša 4 K.

Spominska knjižica s pesmarico za mladino. V "Učiteljski tiskarni" se sedaj tiska in izde v kratkem knjižica s gornjim naslovom. Ista obsega daljši nagovor do učencev, ki zapustijo šolo in nad 100 pesmi (brez not), o katerih vem iz lastne izkušnje, deloma po sporočilu tovarišev veščakov, da so se učencem v šolski dobi najbolj omilile.

Kakor je razvidno iz naslova, je knjižica namenjena za darilce učencem in učenkam, ki izstopijo iz šole.

Kaj me je napotilo k izdaji tega dela? V prvo, ker se je ob slovesnem zaključevanju šolskega leta povsod pokazala potreba po primerni knjižici, pridnim učencem v spomin, in drugič, da bi mladina lepih pesmi, ki se jih je priučila v šoli, ne pozabila, ampak jih prepevala tudi potem, ko zapusti šolo.

O ginevanju slovenske pesmi se je pogosto pritoževalo po naših časopisih n. pr. v "Domovini", "Korošču" i. dr., in one pritožbe so mi bile tudi povod, da sem se odločil izdati to knjižico.

Naj se pa ne misli, da hoče biti to delece kako konkurenčno podjetje pesmaricam, ki se sedaj rabijo po naših šolah. Nasprotno, ker so pesmi, ki se nahajajo v "Spominski knjižici", vzete iz vseh zbirk šolskih pesmi, tako iz Nedvedovega "Slavčeka", iz Majcenovih "Šolskih pesmi", iz Žirovnikovih "Narodnih pesmi za mladino" in Kosijevih "Sopkov šol. pesmi", zato imajo te pesmi za mladino vrednost le tedaj, če se je napeve taistih v šoli priučil iz onih pesmaric.

Nadejam se, da bodo cenjeni tovariši in tovarišice po svojih močeh pospeševali razširjanje "Spominske knjižice" in jo zlasti šolski voditelji priporočali krajnim šolskim svetom za obdarjevanje pridnih učencev.

Jos. Mešiček,
nadučitelj.

Politiški pregled.

* **Sklicanje dež. zborov.** "Deutsch. Volksblatt" poroča, da bodo deželni zbori sklicani dne 5. septembra, delegacije 15. septembra, državni zbor pa prve dni novembra, najbrže 3.

* **Dolgovni Avstro-Ogrske** so znašali koncem prvega polletja 5 milijard 258.934.395 kron 14 stot., dolgovni dežel in kraljestev, zastopanih v državnem zboru na Dunaju, pa 4 milijarde 584.865.209 K 15 stot., skupno torej 9 milijard 843.799.603 K 29 stot., za katere je treba plačevati na leto obresti v znesku 394.050.375 kron 19 stot. — Srečna Avstrija!

* **Permanentni slovenski svet.** Odlični ruski publicist nasvetuje v "Nar. Listih" ustanovitev permanentnega slovenskega sveta, v katerem bi vsak narod imel po enega zastopnika in je dal v ta namen na razpolaganje 100.000 rubljev.

* **Sporazumjenje med Hrvati in Madjari.** V "Független Magyarorszag" piše merodajen politik, da se s hrvaško-srbsko koalicio mora skleniti kompromis. Vse trditve, da je Rauehovo stališče utrjeno, so brez podlage, ker je ministrski predsednik dr. Wekerle prevelik diplomat, da bi si pustil gledati v svoje načrte. Vsekakor dela ministrskemu predsedniku boj proti Rauehu na Hrvaškem le veselje in Wekerle bo prav lahko našel priliko, da pusti Raueha past. Popolnoma zanesljivo je tedaj pričakovati, da se sklene kompromis ter odstopi Raueh.

* **Izgon vseučiliškega profesorja.** Iz Serajeva javljajo, da je oblastnija izgnala iz Serajeva znanega slavista in profesorja na belgrajskem vseučilišču, dr. Milana Pavlovića.

* **Obsojeni zaradi veleizdaje.** Vojaško sodišče v Banjaluki je objavilo obsodbo proti uredništvu srbskega lista "Otačbina" zaradi veleizdaje. Glavni krivci Janković iz Beograda in svečenik Prokopović sta bila obsojena prvi na devet, drugi na sedem let, šest članov odbora vsak na štiri leta, dva stavec vsak na dve leti ječe. Odgovorni urednik je bil oproščen.

* **Zaradi demonstracij proti hrvaškemu banu Rauehu** v Kninu je vlada razpustila tamošnji občinski svet. Za vladnega komisarja bo imenovan bivši deželni poslanec Srb Vujatović-Sarov. Komisariat bo trajal šest tednov do pol leta. Namestništvo se sprva ni mnogo zmenilo za demonstracije, šele ko je dobilo strog ukaz z Dunaja, je uvedlo preiskavo proti demonstrantom. Preiskavo vodi namestniški podpredsednik dvorni svetnik Tončić, kar izpričuje, da hoče dunajska vlada o dogodkih najstrožje preiskavo. V tukajšnjih političnih krogih se z vso trdovratnostjo vzdržuje vest, da je poslanec Perić, ki je v klubu "Zveze južnih Slovanov", pisal kustosu muzeja v Kninu, Marunu, da ga v imenu jugoslovanskega kluba prosi, naj barona Raueha sprejme in mu naj bo na uslugo pri pregledovanju muzeja ter obenem poskrbi, da ne bo občinstvo demonstriralo proti banu. V koliko je ta vest resnična, ni mogoče dognati, dolžnost "Zveze južnih Slovanov" pa je, da to stvar pojasni. Vodstvo muzeja namerava kustosa Maruna zaradi njegovega uslužnega postopanja proti baronu Rauehu odpustiti iz službe.

* **88. socialni demokrat** je prišel v državni zbor. V volilnem okraju Freiwaldau-Weidenau (avstr. Šlezija) je s 4502 glasoma

zmagal socialni demokrati kandidat Müller. Prej je ta okraj zastopal agrarec.

* **Cesarske orožne vaje** se bodo vršile letos od 14. do 18. septembra na Ogrskem. Udeležilo se jih bo 100.000 mož. Stvarili se bosta 2 armadi, ki jima bosta poveljevala generalna armadna nadzornika baron Albori in Fiedler. Tudi večji konjeniški oddelki bodo letos stopili v akcijo.

* **Zakon proti alkoholnim pijačam na Angleškem.** V angleškem parlamentu imajo večino liberalci, a sedaj se vse druge stranke pričele hudo gonjo proti liberalcem, ker so ti dosegli pri vladi, da namerava v teku 14 let odpraviti na Angleškem 30.000 gostilnic in žganjarn. Izračunalo se je namreč, da se na Angleškem, kjer je 31 in pol milijona prebivalcev, proda na leto za 3 in pol milijarde kron raznih alkoholnih pijač. Delavska rodovina potroši na leto 400 kron za alkoholne pijače. Zaradi tega je začelo učene ljudi, ki gledajo dalje v bodočnost, skrbeti, da bi angleški narod mogel polagoma propasti, ker pijača mori in slabi ljudi. Proti novemu zakonu delajo vsi, ki žive od gostilnic in pripravljanja opojnih pijač, a upati je, da liberalna vlada le zmaga.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Učiteljski zbor gluhonemškega zavoda v Ljubljani 6 K; trije gospodje iz Zagorja na Notranjskem, 3 K, ker se niso mogli udeležiti jubilejskega koncerta v Postojni; g. Fran Suher, c. kr. učiteljski profesor v Ljubljani, 10 K; ljubljanski učiteljski študenti-abiturienti 7 K; skupaj 26 K; zadnjič izkazanih 2963:14 K; doslej darovanih 2989:14 K. Bog plati!

Prve dni prihodnjega tedna se bo razposlal na vsa šolska vodstva nov cenik in naročilni list šolskih tiskovin. Toliko v odgovor na razna vprašanja.

Vestnik.

Seja c. kr. dež. šol. sveta v Ljubljani. Obrabamo se naravnost do gospoda deželnega predsednika barona Schwarza z vljudnim vprašanjem: Ali so seje dež. šol. sveta javne ali tajne? — Dež. šol. svet je imel dne 21. t. m. dopolodne sejo. Že istega dne zvečer je pisal "Slovenec" o aferi nadučitelja Silvestra s Črnege vrha ter je natanko povedal, kaj se govorilo na seji in celo navedel, kako se je vršilo glasovanje. To notico je napisal član deželnega šol. sveta dr. Lampe, in sicer z žolčem svojega sovražstva do učiteljstva. Saj ni zahteval nič manj, nego da se Silvester kratkoma odstavi, t. j. da se brez kruha vrže na cesto. Kakor se vidi, so zahteve tega katoliškega inkvizitorja jako skromne in se tudi ujemajo s poslovnanjem duhovnika. — "Slovenčeva" pisava nam razodeva, da niso seje dež. šol. sveta nič več tajne, saj se do zadnjega časa še ni dogodilo, da bi pisali v listih o disciplinarnih zadevah učiteljstva. Ta nov način kršenja uradne tajnosti je uvedel dr. Lampe, sovražnik učiteljstva. Če obvelja njegova, Lampetova, je s tem rečeno, da so seje dež. šol. sveta javne in imajo vsako pristop. Naj torej odloči sedaj gospod baron Schwarz, ali velja zakon ali Lampe. — Mimogrede omenjamo, da so notice "Slovenčeve", tihoče se učiteljstva, ki jih prijaviš zadnje dni, tako sirove, zlobne, škodoželjne, hujskajoče in umazane, da se gnusijo vsakemu dostojnemu človeku. Fejl "Slovenčeva" (Lampetova) sovražstvo je toliko, da se bo samo ujedlo. Končno opozarjamo na poročilo o uradni konferenci v Kranju, ki ga prijavljamo na drugem mestu današnjega lista.

Nov način razpisovanja učiteljskih služb. V srečni deželni Kranjski se vrši pod novim kurzom tudi razpisovanje služb na nov način. Na primer: Za Kamno gorico in Dobravo pri Kropi je bilo razpisano mesto nadučitelja, oziroma voditelja. Oglasilo se je trije moški prosilci za Kamno gorico, dva za Dobravo. Krajna šol. sveta pa sta sklenila, naj ostanejo na teh mestih učiteljice ter sta tako zakonito veljavo razpisov postavila na glavo. Nekaj podobnega se je zgodilo v Št. Vidu pri Zatičini. Bilo je razpisano učeno mesto in oglasil se je kompetent. Kaplan Gnidovec pa je pobiral proti njemu podpise, in na podlagi te nove klerikalne metode so službo še enkrat razpisali, ne da bi proti kompetentu uvedli disciplinarne preiskave. Ali nima dež. šol. svet nobene moči več proti dr. Lampetu, ki je voditelj novega krutega nasilja in protizakonitosti?

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: g. dr. Jakob Kavčič, predsednik okrožnega sodišča v Rudolfovem 20 K, ker se ni mogel udeležiti banketa o priliki okrajne učiteljske konference; Notranjska posojilnica v Postojni 30 K; dobljena stava pri g. Kovaču v Loškem po-

to ku 3 K; tvrdka Gričar in Mejač v smislu gospodarskega programa 35 K. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tov. Pavla Brezovšek iz Rovt pri Logateu; tov. Ljudmila Kobal iz Rovt pri Logateu. Bog plati!

Tovariši in tovarišice! Vsaka šola in vsaka knjižnica naj si naroči v prid učiteljskemu konviktu Adamičevno spevoigro: Slava cesarju Francu Jožefu I.! Cena 5 K.

Iz deželnega šolskega sveta kranjskega. Imenovani so: za Spodnji Zemon nadučitelj Ivan Šuligoj in Amalija Trampus; za Suhor Klotilda Kunase; za Vrabce Anton Knapi; za Tunjice Antonija Albrecht; za Komendo Sent Peter Pavla Potočnik; za Brusnice Marija Habe; za Šentursko goro France Kermelj; za Sent Peter pri Novem mestu nadučitelj France Mlakar; za Gorenji Logatec Stefanija Kokalj; za Stari trg pri Ložu Franciška Valentič; za Valto vas Josipina Verce; za Col Ludovika Čretnik; za Žužemperk Franciška Mikec. — V pokoj sta stopila Anton Pegam v Matenji vasi in Ludovik Fettič - Frankheim, nadučitelj v Mokronogu.

Z zgradbo meščanske šole v Postojni so že pričeli. Zgradba bo do jeseni pod streho.

Petindvajsetletnico mature obhajajo letos sledeči tovariši: 1. Bartelj Matija, nadučitelj v Semicu, 2. Habe Josip meščanski učitelj na Dunaju, 3. Hribar Ludovik, meščanski učitelj na Dunaju, 4. Kutnar Ivan, nadučitelj v Žužemperku, 5. Lah Andrej, učitelj v Nevlah, 6. Petkovšek Ivan, meščan. učit. v p. v Ljubljani, 7. Razinger Anton, učitelj v Ljubljani, 8. Rozman Florjan, učitelj v Krškem, 9. Travnar Josip, učitelj v p. v Ljubljani, 10. Žirovnik Janko, nadučitelj v Št. Vidu pri Ljubljani. V ta namen se snidejo 4. avgusta ob 1. uri popoldne v gostilnici pri "Slepem Janezu" — Zapuže — Št. Vid na skupni obed. Vlaki prihajajo z gorenjskega ob 11. uri 11 min. iz Ljubljane pa ob 11. 52 min. Prijatelji in tovariši dobro došli!

Ivale vredno. Tržaški magistrat je te dni razposlal vodstvom vseh svojih učnih in vzgojevalnih zavodov male domače lekarne. V lični škadi je vrsta desinfekcijskih sredstev, mazil, obvez in raznih kapljic za prvo pomoč v nezgodah. Že na pokrovu škatle je kratko navodilo kako naj se uporabljajo dotična medicinska sredstva, sicer je pa dobila zraven škatle vsaka šola tudi veliko stensko tablo z navodili, kako naj se v nezgodah hitro pomaga. To (italijansko) tablo je izdalo društvo "Igea". — Omenjajoč to hvalevredno uvedbo, priporočamo slovenskih občinam, naj posnemajo v tem tržaško šolsko oblast.

Učiteljem-turistom! Savinjska podružnica S. P. D. — katere duša sta slučajno dva naša tovariša Koehek kot predsednik in Šijanec kot tajnik — otvori dne 2. avgusta t. l., kakor čitamo v dnevnikih, na Okrešlju v Savinjskih planinah veliko planinsko stavbo "Frischaufdom", imenovano po prijatelju Slovencev in turistu dr. Frischaufu. — Kdor se namerava udeležiti lepe planinske slavnosti, naj gre takrat v Savinjske planine. — Pojasnila bodo učitelji-turisti, učiteljice-turistinje gotovo dobile od omenjenih tovarišev — naj se le obrnejo na njiju.

Umrla je dne 22. t. m. popoldne v Ljubljani gdč. Ivanka Zorčeva, učiteljica in voditeljica v Hotiču pri Litiji. Smrt jo je rešila dolge in mučne bolezni. Pogreb je bil danes popoldne.

Maturanti c. kr. učiteljskega v Ljubljani iz l. 1883. imajo svoj sestanek dne 3. avgusta t. l. v Ljubljani. Zbirališče v hotelu "Južni kolodvor" ob 3. uri popoldne. Da bo snidenje po 25 letih tem veseljeje, naj gotovo pridejo vsi sotovariši učitelji in neučitelji. Dobro došli tudi cenjeni tovariši in tovarišice!

Okrajna učiteljska konferenca za kranjski šolski okraj je bila dne 8. t. m. v Kranju. Ob 1/2.10. uri dopolodne se je udeležilo učiteljstvo slavnostne maše v župni cerkvi. Učiteljski oket je pel Nedvedovo mašo "K Tebi srea povzdignimo", gospa Ana Pirnatova je pela z umetniškimi prednasanjem Nedvedovo "Ave Maria", tovariš K. Mahkota s svojim ljubkim in polnim baritonom pa J. Rotta "Salve Regina". Oba je na orglah mojstrski spremljal ravnatelj J. Pezdich. Konferenca se je vršila nato v gimnazijski telovadnici, ki je bila ta dan slavju primerno okrašena. Zborovanje se je udeležilo mnogo gostov: c. kr. okrajni glavar Alfonz Pirc, predsednik krajnega šol. sveta dr. Valentin Stempihar, ces. svetnik, župan Karel Šavnik, dež. poslanec Ciril Pirc, gimnazijski ravnatelj Ignacij Fajdiga, profesorja dr. Fr. Perne in Makso Pirnat ter dekan Anton Koblar z dvema duhovnikoma. Gospod Janko Janežič, c. kr. okr. solski nadzornik otvori zborovanje s presrečnim pozdravom na vse navzoče. V nadaljnjem govoru obrazloži dolžnosti, ki mu jih nalaga zakon napram šoli in učiteljstvu ter poudarja, kaj vse je dolžno učiteljstvu mladini, šoli in nadzorniku. Zaupno in ljubezljivo naj se obrača učiteljstvo do njega v vsakem slučaju! — Svojim namestnikom imenuje ravnatelja Ivana Pezdicha, ki mu da besedo kot slavnostnemu govorniku. Ta slika v izbranih

besedah življenje in plodonosno delovanje našega cesarja. Svoj govor razdeli v dva oddelka: v dobo notranjih nemirov ter voja sosednjimi državami in v dobo vsestranskega napredovanja v kulturnem, gospodarskem ter političnem oziru. Konča z željo, naj živi Njega Veličanstvo do skrajnih mej človeškega življenja. Navzoči za kličejo trikratni "Slava" in zapoje stoje unisono cesarsko himno. Žal, da se govornika ni dosti razumelo; škoda za ta skozinskoz izvorni spis. Predsednik predlaga v imenu zborujočega učiteljsva vdanostno izjavo ter naprosi gospoda okrajnega glavarja, naj blagovoli to vdanost sporočiti pred najvišji prestol. Gospod okrajni glavar odgovori, da sporoči rade volje to izjavo pravega patriotskega mišljenja zborovalcev na najvišje mesto, zborovanju samemu pa želi obilo uspeha. — Z vzklikom se izvolita zapisnikarjem tovariš Drago Miklitsch in tovarišica Zofija Grundnerjeva, oba iz Tržiča. — Novi gospod nadzornik poroča nato jako temeljito o pouku v posameznih ljudskoškolskih predmetih, ob čemer smo se prepričali, da je veščak na pedagoškem polju in da mu je pravi razvoj šole najvišje načelo. — K poročilu se zglašijo tovariš V. Rus, ki izreka željo, da bi bil gospod nadzornik glede števila šolskih nalog nekoliko prijenljiv. Gospod nadzornik pripomni, da ne bo zahteval ob inspekciji nič nemogočega in da bo upošteval ob vsakem slučaju faktične razmere. — Tovariš Fran Luznar čita nato svoj izboren elaborat "Metodično postopanje pri oblikovanem pouku z ozirom na dejanske razmere" ter pokaže praktično, kako je treba razlagati učencem razne geometrične oblike. Pri tej priliki bodi omenjeno, da je sklenil socialni odsek kranjskega učiteljskega društva razmnožiti nadzornikov in tovariša Luznarja referat ter ju poslati vsemu učiteljstvu v okraju proti primerni odškodnini. — Vse šolske knjige ostanejo tudi v prihodnjem šolskem letu iste. — V imenu knjižničnega odseka poroča njega načelnik tov. Ivan Pezdich. Pregledovalcem računov se izvolita tovarišica Franja Jugovičeva in tovariš Fran Ivanc. — Z vzklikom se volijo v stalni odbor kakor tudi v knjižnični odsek vsi dosedanji tovariši in tovarišice. — Predsednik zaključuje konferenco s primerinimi besedami ob dveh pop. — Na gostilniškem vrtu gospe Marije Mayerjeve je bilo po konferenci skupno kosilo. Rekla se je marsikatera primerna napitnica. Tov. Lovro Perko je napil navzočemu c. kr. okr. glavarju, tovariš J. Lapajne nadzorniku, g. nadzornik kolegijalnosti med učitelstvom, tov. Luznar gospodu profesorju M. Pirnatu in njegovim gospodu soprogi, naš starosta, a še vedno mladi tovariš Miklavž Stanonik pa v humorističnih verzih mnogih tovarišem in tovarišicam, končno pa tudi dekanu. Gospod dekan je posebno udarjal v napitnici, da imajo kateheti pri pouku verouka mnogo lažje stališče kot so ga imeli poprej, ker so uspehi spričo delavnosti učiteljstva v ljudski šoli tudi v drugih predmetih od leta do leta boljši, kar vpliva indirektno jako dobro tudi na pouk v verouku, Zatrjuje, da so se razmere med duhovščino in učiteljstvom v novejšem času zdato ublažile, zagotavlja, da bo mogoče, vsaj kar se tiče vzgoje in pouka v šoli, delati obojestransko skupno, kar bo seveda le na korist mladini in po nji slovenskemu narodu ter napije delavnemu učiteljstvu v kranjskem okraju. (Da bi bilo tako, zakaj to bi bilo res krščansko, a po nazorih dr. Lampeta oznanja po shodih njegov mladi in domišljavi fant Tersekglav povsem drugi evangelij.) Med petjem nekaterih možkih zborov je le prekmalu dospela ura ločitve.

Okrajna učiteljska konferenca za ptujski okraj. Ne vem, kaj je vzrok, da letos nihče ne poroča o naši uradni skupščini v listih. Vsako leto se je še kateri zglašil, le letos se nikomur menda ne zljubi. Ker že cele tri tedne zaman čakam na kakšno poročilo, bom pa jaz poročal, četudi nekoliko pozno. — Konferenca se je vršila 1. julija v Ptujju in kakor se vidi zdaj, smo bili z njo vsi zadovoljni, g. nadzornik Dreflak in učiteljstvo. Zakaj če bi komu ne bilo kaj po volji, bi se bil gotovo že oglasil v listih. Pa brez šale: take konference še nismo imeli pod sedanjim g. nadzornikom. Prejšnja leta smo tudi pri konferenci čutili njegovo strogost, ki je delala njemu i nam neprijetnosti. Postopal ni kot naš prijatelj, svetovalec in zaščitnik, temveč samo kot strogo uradna oseba. Letos se je pa nam približal in vsi smo čutili, menda tudi on, da je mnogo bolj prijetno tako. Če je bil druga leta vedno grajan v tem oziru, zakaj bi se letos ne omenilo pohvalno? Še nekaj drugega mi je omeniti, kar je tudi dobro znamenje. Navadno se je razpravljalo in referiralo tudi nemško. Letos so pa bili vsi referati slovenski in debatarilo se je samo slovensko. Ali smo imeli pri določitvi referentov tako srečo, da smo zadeli ravno na referente, ki so imeli sestavljene slovenske elaborate, ali se je med učiteljstvom obrnilo tudi v tem oziru na boljše. Upam, da je slednje. Le naš načelnik knjižničnega odbora, ki je celo še slovenski pisatelj, je napravil tudi letos kakor po navadi nemško poročilo, kar je posebno neprijetno dirnilo, ker so bila vsa druga poročila — razen nadzornikovih seveda — slovenska. Bogue, kakšen vzrok ima. Morda vendar ne misli, da v Gradcu ne razumejo slovenski. — Konferenca je imela slavnosten značaj povodom letošnjega jubileja. G. predsednik je omenil v kratkim, a jedrnatih besedah vladarjev jubilej, ki se ga mora še posebej spominjati učiteljstvo. Saj sta šola in učiteljstvo